

"I hear of Sherlock everywhere"

Nr. 4, 2017 * 62. Aargang

"Once or twice in my career I feel that I have done more real harm by my discovery of the criminal than ever he had done by his crime. I have learned caution now, and I had rather play tricks with the law of England than with my own conscience." (Abbe)

Årsmødet 2018

Som tidligere meddelt finder Klubbens næste årsmøde **Sted lørdag den 20. januar 2018**. Mødet begynder kl. 17 og indledes med Klubbens generalforsamling, og derefter spises der middag. Stedet er ligesom tidligere Restaurant Maven på Nikolaj Plads i København. Prisen for deltagelse er 375 kroner. Maven bestemmer først menuen i begyndelsen af januar, så den kan ikke oplyses her.

Tilmelding skal ske senest den 6. januar, til Palle Schantz Lauridsen: paschantz@webspeed.dk eller sms til 22329755.

Klubbens vedtægter står der om årsmødet at det "afholdes den 6. januar eller saa tæt paa denne dato som det er praktisk."

Det har gang på gang vist sig at være vanskeligt for alle at deltage i årsmødet på en dato der opfylder denne betingelse. Der er ofte andre gøremål der kalder på denne tid af året. Således også denne gang. Og vejret har ikke altid været så venligt. Bestyrelsen har derfor besluttet at spørge medlemmerne om det ikke er på tide at ændre vedtægterne, så årsmødet ligger på et tidspunkt af året hvor der ikke er ferier eller helligdage som besværliggør deltagelsen.

På generalforsamlingen vil dette punkt være til afstemning. Bestyrelsen foreslår samtidig en ny dato, der forekommer mere indlysende end den traditionelle, som ikke har nogen basis i Conanen. Bestyrelsen foreslår **den 4. marts** eller så tæt på denne dato som det er praktisk.

Hvorfor netop den dato? Det er ganske enkelt den første dato som optræder i Conanen, nemlig i *A Study in Scarlet*: "It was upon the 4th of March, as I have good reason to remember" - at Watson ledsagede Holmes til Lauriston Gardens og dér fandt et lig og ordet *Rache* skrevet med blod på væggen. Det var den dag alle eventyrene begyndte. Det er nok værd at fejre - hvert år. Også med skåler i portvin. ●

Klubbens logo

Den lange jagt på et logo for Sherlock Holmes Klubben er endelig slut. Bestyrelsen har valgt en meget elegant og overraskende løsning på opgaven, og nu kan Klubben efter 67 års logofrihed endelig se frem til at se sin identitet blive præsenteret på brevpapir, trøjer, plakater, tekus og anden merchandise.

Logoet er designet af grafikereren Mark Borello. Han har fremstillet det i forskellige farvesammensætninger, så det kan anvendes i forskellige medier efter behov. Logoet får sin debut på dette sted:

Sherlockiana udkommer 3 gange om året
redaktion@sherlockholmesklubben.dk
Redaktør: Svend Ranild
Sat med Baskerville
Grundlagt i 1956 af
A. D. Henriksen

ISSN 0902-0330

Gammel Sherlock Holmes-film fundet – igen

Af *Palle Schantz Lauridsen*

En mail spurgte skatmesteren: ”Sherlock Holmes som Alpefører – kender vi den?”

Som det traditionsbevidste menneske han er, havde skatmesteren været i gang med at læse i gamle numre af *Sherlockiana*. I nummer 2/3 fra 1984 var han stødt på en artikel, der bar titlen ”Gammel Sherlock Holmes-film fundet”. Den berettede om, at der i Aalborg var blevet fundet 75 meter af en gammel film, som formentlig var en stump af en af de Holmes-film, Nordisk Films Kompagnis producerede i årene omkring 1910. De film, Bjarne Nielsen skrev en lille bog om for 20 år siden – *The Great Northern Adventures of Sherlock Holmes*.

Artiklen i *Sherlockiana* var ledsaget af tre film-stills og et enkelt billede fra den nyligt genfundne film: Omkranset af en smuk bort og med Nordisk Films isbjørne-logo i det øverste højre hjørne stod ordene: ”Sherlock Holmes som Alpefører”. Problemet var bare, at der ikke er nogen af de 12 Nordisk-film, der hedder sådan. Det måtte være en mellemtekst; men hvilken film kunne den stå i – og hvor var filmen blevet af, siden den blev fundet i Aalborg?

Hotelrotterne

Det var ikke så svært at identificere filmen. Det Danske Filminstitut har et stort arkiv med materiale fra Nordisk Film. Blandt arkivalierne er de såkaldte titelbøger, hvor selskabet skrev titler og mellemtekster ind på alle de sprog, den enkelte film skulle udsendes på. Alpeføreren dukker op som den sidste af de blot seks mellemtekster i en film med titlen *Sherlock Holmes' sidste Bedrift* eller *Hotelrotterne*.

Det viste sig i den videre research, at fundet var fint dokumenteret i et par meget veloplagte artikler, journalisten Lars Borberg skrev i Aalborg Stiftstidende (1984). Han havde søgt ekspertbistand hos Henry Lauritzen og Filminstituttet – og filmen var da også blevet korrekt identificeret. Filmene var også, kunne skatmesteren oplyse efter yderligere research, omtalt i ”Sherlock Holmes i Scheppepegsgade”, der blev udgivet i 2002 af The Cimbrian Friends of Baker Street. De kimbriske venner havde været på pilgrimsfærd til den adresse, hvor filmen blev fundet.

Så vidste vi da, hvilken film vi havde med at gøre; men hvor var den henne? De gamle artikler fortalte bare, at den skulle sendes til Filminstituttet, som måske ville lave en kopi; men havde konservatorerne faktisk gjort det? Eller var filmen ved at forvitte, sådan som det sker med de gamle nitratfilm?

På Det Danske Filminstituts hjemmeside (dfi.dk) kan man søge efter oplysninger om danske film. Søger man efter *Hotelrotterne*, bliver man henvist til *Hotelmysterierne*, der dog også nævner *Hotelrotterne* og *Sherlock Holmes' sidste Bedrift* som alternative titler. Bingo! Webstedet rummer seks stills. De fem viser dramatiske højdepunkter fra filmen, mens det sjette viser et stykke filmstrimmel. Det skulle vel

ikke betyde, at Filmmuseets Arkiv faktisk havde lavet en kopi af den stump film, der blev fundet i Aalborg dengang i 1984? Det havde de.

En underlig rækkefølge

Det kostede en lille mailkorrespondance, en cykeltur fra Vesterbro til Naverland i Glostrup samt 250,- kr. plus moms at komme til at se den; men så fik man også henvend 2½ minuts højhastighedsunderholdning, som denne artikels forfatter fik lov til at optage med sin smartphone. Den smule film, der findes, er smukt bevaret med tintede scener. Man ved, at filmen i alt var 255 meter lang, så stumpens 75 meter udgjorde knap 1/3 af hele værket.

Aalborg Stiftstidende blev det fortalt, at filmen var blevet fundet i en kuffert på et loft, og at den ”fulgte med et lysbilledeapparat, som var blevet givet i fødselsdagsgave til en dreng i 30'erne.” (5. juni 1984). En repræsentant for Aalborg Lokalhistoriske Arkiv fortalte til avisen:

”Det var ikke ualmindeligt dengang, at legetøjsforhandlere lå inde med store stykker af kasserede filmstrimler. De kunne købes til lysbilledbrug – det var jo før, der [!] blev for alle at tage dias. Eller de blev solgt i små stykker, til børn med brændglas. De gamle nitratfilm var jo særdeles brændbare, ligesom celluloiden på cykelstyrene.” (5. juni 1984).

Den noget besynderlige rækkefølge, filmens scener udspiller sig i, lod ane, at der havde været nogle sakse og noget klister ind over; men det kunne man jo ikke se på *kopien* på filmmuseets arkiv.

Heldigvis ligger der på filminstituttets hjemmeside også et program fra Løvebiografen på Amagertorv 33 i København. Der havde filmen premiere 7. februar 1911. Via programets noget florumvundne beskrivelse kan man danne sig et indtryk af handlingen og konstatere, at filmstumpens scener hører til henimod slutningen af filmen.

Handlingen

Historien er, at byens hoteller hjemses af nogle tyve – titlens hotelrotter. Sherlock Holmes bliver tilkaldt for at sætte en stopper for deres ulovligheder. Hotelrotterne aner uråd og har held til at snige sig ind på Holmes' hotelværelse og lukke for spjældet til kaminen, så han er ved at omkomme af kulilteforgiftning.

Heldigvis bliver han reddet af en anden tyv, der som led i sin tvivlsomme gerning slår ruden til Holmes' værelse ind, så detektiven undgår kvælningsdøden. Programmet fortæller herefter, at ’rotterne’ ”suser bort i en Bil”, og at Holmes ”suser efter dem”. Han undgår at ”dumpe i de med djævelsk Beregning opstillede Fælder.” Programmet beskriver til sidst filmens slutning:

Endelig lykkes det ham, forklædt som Bjærgfører, at blive engageret som sådan

af Parret, og oppe på Bjærgets Top, hvor al Flugt er udelukket, demaskerer han sig, som den har er. Det kommer til en sidste fortvivlet Kamp mellem Liv og Død, og her fælder Skæbnen Dødsdommen over Forbryderen. Hvordan skæbnen gør det, ved vi ikke: Slutningen mangler i filmen.

Rækkefølgen

Den overleverede filmstump består ud over mellemteksten med alpeføringen af 12 indstillinger - eller nok rettere: af *dele* af 12 indstillinger. De er alle filmet i totalbilleder, og kameraet rører sig ikke ud af flækken. De længste indstillinger varer 20 sekunder, de korteste et sekund eller to. Efterhånden finder man ud af, at Holmes er ham med de lange støvler, og så kan man prøve at forstå handlingen, der tydeligvis ikke bliver fortalt i den kronologisk rigtige rækkefølge.

Med lidt snilde - og et simpelt videoredigeringsprogram - kan man bytte om på rækkefølgen og konstatere, at programteksten ikke fortæller alt. Den fortæller ikke om den skudveksling, der finder sted, da Holmes undslipper fra tyvene ved atletisk at klatre rundt på byens tage og heller ikke, at han optager forfølgelsen af dem på motorcykel.

Filmprogrammet undlader også at nævne de indstillinger, der udspiller sig ved anløbsbroer. I den ene undslipper 'rotterne' på en lille turboat, hvis ruteskilt fortæller, at den sejler fra Knipselsbro til Hellerup. I den anden befinder de sig på en mindre båd, og da Holmes i sidste øjeblik springer ombord, bliver han straks skubbet i vandet. Han klarer sig, for han kan selvfølgelig svømme.

Vi kender Nordisk Films Kompagnis Holmes fra *Sherlock Holmes i Bondefangerklør* (1910). Filmen er digitaliseret og kan findes på dfi.dk. Fra den ved vi, at det internationalt orienterede, danske selskab valgte at satse på karakterens action-kvaliteter. Stumfilmen var selvfølgelig ikke så velegnet til deduktioner og datidens filmpublikum ville have action. Det er der masser af i *Sherlock Holmes' sidste Bedrift* - i hvert fald i de små 2½ minutter, vi har. Vi oplever Holmes i en revolverduel; vi ser ham klatre omkring på hustagene og forfølge 'rotterne' på motorcykel. Han kan svømme, da han bliver skubbet i vandet, og klatrer ubesværet op og ned i filmens alper.

I *Bondefangerklør* blev Holmes spillet af den 43-årige Otto Lagoni, der var en rutineret teaterskuespiller. I *Sherlock Holmes' sidste Bedrift* er han erstattet med den 26-årige Einar Zangenberg. Han var en af dansk films tidlige vovehalse og "udmærkede sig ved at være den første skuespiller i Danmark, der kunne flyve en flyvemaskine - udover at kunne ride, svømme og køre bil" (dfi.dk).

Sherlock Holmes' sidste Bedrift er ikke blevet digitaliseret og kan kun ses på Det Danske Filmmuseums Arkiv i Glostrup. Men nu ved vi, den findes og opbevares under optimale luftfugtigheds- og temperaturforhold. Vi har fået lagt endnu en lille brik til historien om *The Great Northern Adventures of Sherlock Holmes*, og skatmesteren kan sove roligt, for ja, nu kender vi "Sherlock Holmes som Alpefører".

Stand with me here upon the terrace

Ted Bergman 1928-2017

Sherlock Holmes Klubbens svenske hedersmedlem Ted Bergman har gått ur tiden, 89 år gammal.

Ted var född i Stockholm, sedermera bosatt på Lidingö, och arbetade som banktjänsteman. Under 1950-talet var han verksam som poet och utkom med både prosadikter och experimentell kortprosa. Det var dock främst som kännare av Sherlock Holmes han kom att bli omtalad, såväl i Sverige som internationellt.

Teds bibliografiska pionjärbete ledde till kunskapen om att Sverige haft en tätplacering i fråga om antalet översatta Holmesutgåvor under det tidiga 1900-talet. 1964 publicerade han en första skrift med sina rön och 1991 färdigställde han sitt stora verk *Sherlock Holmes i Sverige*, en bibliografi med detaljerade uppgifter om 400 översatta utgåvor och uppemot 1000 artiklar i periodisk press.

Tillsammans med hustrun Ingrid, som han träffat under de sena skolåren i Lund, skrev han *Sherlock Holmes on the Swedish Stage* (1963), baserat på egna efterforskningar rörande William Gillettes succépjäs från 1899. Teds glädje var stor - närmast obehärskad - när han under ett besök i läsesalen på Kungliga Biblioteket vände blad i *Dagens Nyheter* för 24 april 1902 och under Offentliga Nöjen fann att tre separata Stockholmsteatrar samtidigt annonserade föreställningar av pjäsen *Sherlock Holmes*.

1964 grundade han Sveriges första Sherlock Holmes-sällskap, The Solitary Cyclists of Sweden, vars medlemslista omfattade många ansedda skribenter, bland dem Vilhelm Moberg. Han var en återkommande gäst hos Sherlock Holmes Klubben i Danmark, där han blev hedersmedlem 1964. I 1978 invaldes han i The Baker Street Irregulars. Han var även hedersmedlem i The Baskerville Hall Club of Sweden och hedersledamot av Svenska Deckarakademin.

Han utgav tidskriften *The Baker Street Cab Lantern* under 1960- och 1970-talet, skrev bortåt 200 artiklar om mästerdetektiven, hade en stor internationell korrespondens, samt byggde en detaljerad miniatyrversion av den legendariska bostaden på 221b Baker Street - som nu finns att beskåda på Eskilstuna Stadsbibliotek, där Svenska Deckarbiblioteket även inhyser Teds samling av svenska Holmesutgåvor. 1967 deltog Ted i 10.000-kronorsduellen i ämnet Sherlock Holmes, en direktsänd tv-underhållning där svenska och norska deltagare tävlade mot varandra. Det förvånar nog ingen i Klubben att den vinnande norrmannen var en 25-åring vid namn Nils Nordberg.

Utöver Holmesintresset var Ted en framstående kännare av Ed McBains författarskap. Ett annat samlarintresse var vykort från Sandhamn - ön i Stockholms skärgård där familjen hade sitt sommarboende, ett hus som han älskade att snickra vidare på. Ted var en ytterst vänlig, ödmjuk och generös man och navet i svenska Sherlock Holmes-sammanhang under ett halvt sekel.

Mattias Boström ●

Hvordan laver man en Sherlock Holmes-udstilling?

Af Michael Skov Lambek

Hermed følger en opskrift på, hvordan man laver sin helt egen Sherlock Holmes-udstilling - i 30 Enkle Tiltag, inkl. 2 Heldige Sammentræf.

Opskrift v. Ena Kockne

1. Man tager allerførst 1 rigelig dosis Baggrunds-sherlockiana: Ikke hosstående publikation, men en over gennemsnittet forhøjet generel Sherlock-interesse og gennemmættet Holmes-stemming i den brede danske offentlige almenhed. Det kan skyldes endnu 1 sæson af BBCs SHERLOCK eller 1 Cinemateks Sherlock Holmes-filmkavalkade med en troet tabt, men genfundne ikonisk stumfilm, eller også 1 krimimesse i Horsens eller Copenhagen. (*I hear of Sherlock everywhere.*)

2. Dertil sætter man 1 del God Anledning: Man husker på en decideret anledning til at fejre Sherlock Holmes netop i år (udover den selvfølgelig almen grund til altid at fejre Mesteren): i 2017 er det 130 års jubilæum for udgivelsen af Beeton's Juleårsskrift med *A Study in Scarlet*.

3. Man tager 1 del Oplagt Lokation: et lokalt kommunebibliotek i 1 af de på S-togsnettet fra hovedstaden tilgængelige omegnskommuner hvor 1 af kulturmedarbejderne har indført 1 skelsættende tradition med fysiske udstillinger for at gøre det skrevne ord levende og håndgribeligt! Ordrup Bibliotek har haft arrangementer i efteråret 2015 om værker fra Den Store Engelske Litteratur såsom

Hamlet, Dickens, og Kong Arthur, bl.a. pga. relevante teateropsætninger. Så nu må tiden være kommet til Den Største af dem alle!

4. Dertil føjer man 1 knivspids Heldigt Sammentræf: Ovennævnte anglofile kulturmedarbejder har *helt tilfældigt* læst engelsk på KUA i tidernes morgen sammen med 1 af bestyrelsesmedlemmerne i Sherlock Holmes Klubben i Danmark! Hvor heldig har man lige lov til at være?

5. Man tager 4/5-del Bestyrelse (af rent praktiske hensyn den københavnske del) for ovennævnte Klub: og rører dem godt sammen med bibliotekets kulturmedarbejder for at simre over, hvordan sådan 1 udstilling egentligt kan tage sig ud.

6. Man tager 2 lige dele Tvivl - : For hvad vil egentlig være relevant at vise på sådan 1 udstilling: hvad vil folk se?! Og hvem er folk: hårdkogte sherlockianer-specialister - eller blankt uskrevne almenfolk uden forudgående viden?

- og **Sikkerhed:** Hvad har alle de foregående udstillinger valgt at vise?

7. Dernæst tager man 1 mellemstor portion Erfaring fra Andre Lignende Eksempler: hvordan Museum of London (uden sammenligning i øvrigt) havde indrettet og kurateret deres udstilling i 2014-15 - den første i Holmes' egen hjemby i over 60 år: *The Man Who Never Lived and Will Never Die*.

Man læser deres 2 udgivelser til inspiration: 1 lille udstillingskatalog som registrant for de særligt indviede sherlockianere - og 1 stor, gennemillustreret hardback til resten af folket. Så prøver man at ihukomme sit eget besøg og alt, hvad der var udstillet dér af førsteudgaver af Beeton's, originale håndskrifter af Doyle og Poe, Pagets indgraverede sølv-cigaretetui og originaltegninger, ægte Turner-malerier af

Reichenbach, Cumberbatch's ikoniske frakke, &c. Så husker man, at man ingen danske bidrag husker overhovedet! Faktisk ingen udenlandske bidrag overhovedet - bortset fra et par filmplakater i begyndelsen fra en kinesisk og en tysk filmversion! Nok var det Museum of London, der havde arrangeret udstillingen, men alligevel...! Man tager dog og prøver at overføre ideen om 1

tilsvarende størrelse budget til en dansk udstilling.

8. Og så tager man 1 gran Salt!

Og så græmmes man over egne manglende formåen og formuen, og prøver at tænke alternativt om de forhåndenværende søm med forceret, fornyet gåpåmod alligevel...

9. Man tager 1 anden portion Tidligere Erfaring: den allerførste, sagnomspundne Sherlock Holmes udstilling i London, den i sandhed skelsættende Festival of Britain i 1951, som også Museum of London var inspireret af. Man læser deres katalog og glædes over dette epokegørende foretagende, der resulterede i 1 sandt Sherlock Holmes-boom i hele den engelsktalende verden, i (gen)dannelsen af The Sherlock Holmes Society (of London), og i etableringen af turistmagneten, The Sherlock Holmes Pub, bagefter med den genskabte Baker Street-dagligstue fra Festivalen! Især dén gør indtryk og man tager og overvejer ideen med at kreere en lignende rekonstruktion af 221B - om end i noget mindre omfang. Der skal være 1 dagligstue! Men hvad skal dog danne midtpunkt for en sådan?

Og ikke mindst glædes man over de mange danske bidrag, der var dengang: Ud af katalogets i alt 236 udstillings-

numre var 13 danske bidrag eller genstande - ikke nogen ringe præstation!

Og så glædes man ikke mere; man græmmes over, hvor lidt man selv har at gøre godt med...

10. Så tager man 1 pint Skummende Fadøl: på 1 lille selvbestaltet forskningstur (til Aarhus - ikke så langt væk som London!) beser man deres meget charmerende Sherlock Holmes Pub - i forskningsøjemed! - for at lede efter inspiration... dog ikke kun på bunden af 1 ølglass... De har nemlig også 1 dagligstue...

11. Man tager en spiseskefuld Betænkeligheder: Man tager og prøver at forske lidt i Præsidenterne Bjarne & Byskøvs udstilling på Vejle & Aalborg Bibliotek i 2003, men finder kun en foromtale i der relevante nummer af hosstående publikation, *Sherlockiana*; ingen anmeldelse bagefter. Man læser i Bjarne's gamle registrant og finder alle de rare bøger og effekter, der dannede baggrunden for den udstilling. Og så græmmes man over, hvor lidt man selv har at gøre godt med...

12. Dertil føjer man et strøget mål Fornyet Håb: Man læser om 2 ældre udstillinger hinsidan af klubmedlemmer Bergman (1986) & Hammarqvist (1987) og læser deres kataloger. Og erfarer, at mindre faktisk også kan gøre det. Og man tager den forhåbentlig gode idé at fokusere på især de danske tiltag, der har gjort en betydningsbærende sherlockiansk forskel...

13. Man tager 1 teskefuld

Rekognoscering af Givne Rammer: Sondering af terrænet viser, at bibliotekets Hamlet- & Arthur-udstillinger mest bestod af udstillede teaterkostumer fra opsætningerne på giner og rekvisitter i glasmontrer. Hvilke rekvisitter havde Sherlock Holmes? Hvilke effekter kan fremskaffes? Eller relikvier - den nærreligiøse dyrkelse af Holmes taget i betragtning. Og er der overhovedet 1 ord på dansk, der hedder "artefakter"?

14. Man tager endnu 1 omgang Simren og sætter gryden i kog: Udstillingen skal selvfølgelig centrere sig om bogudgivelserne: den nærreligiøse dyrkelse til trods er Sherlock Holmes jo dog begyndt som litterært fænomen. Man tager

mål af monterne og planlægger hjemme på spisebordet, hvilke relevante udstillingsemner, der er plads til.

15. Og så tager man 1 overdådig portion Knofedt: og tager fat på at skaffe alle de relevante ingredienser; og sikke 1 hårdt stykke detektivarbejde, det må kræve!

16. Så tager man 1 håndfuld gode Sherlockianske Kolleger & Eksperters på områder med Sherlock Holmes: og får dem til at tilsætte viden og effekter netop fra deres respektive emner...

17. Man tager 1 montrefuld Første Emne: FORSTUDIET Anledningen til Udstillingen: 130-års jubilæet med oprindelsesmyten i En Studie i Rødt! Godt nok vil udstillingen ikke kunne have råd til at inkludere 1 original førsteudgave af Beeton's ligesom London - men 1 original førsteudgave af *faksimilen* heraf kan der nok blive mulighed for! Heldigvis er selv sådan 1 faktisk også uhyre sjælden og temmelig beko-stelig:

A STUDY IN SCARLET. Beeton's Christmas Annual. Ward, Lock & Co. 1887. Ill. af D.H. Friston. Første bogudgivelse i Sherlock Holmes-kanonen ved Dr. Watsons litterære agent, Dr. Doyle. Oprindeligt pris: 1 shilling. I dag er førsteudgaver så uhyre sjældne og dyre, at én fx indbragte \$156.000 på auktion for ti år siden, så vi må nøjes med det næstsjældneste: Faksimileudgave af Beeton's Juleårbog - udgivet af J.M. Gibson i begrænset oplag på 550 eks. i 1987 i anledning af 100-året. I år gælder det de 130!

Nu viser visse effekter sig notorisk svære at skaffe, såsom sølvcigaretter (se ovenfor) og BBC-frakke (Benedict's Belstaff Coat), så derfor husker man på de vigtige danske hovedingredienser til sherlockianaen...

18. Man tager 1 mandfuld Sherlockiansk Ekspert på området med danske oversættelser og udgivelser af Conanen: og får 1 Svend til at bidrage med ingredienser netop til dette emne: redaktion af *Sherlockiana*, det ældste stadig udgivne sherlockianske magasin uden for USA; forskningsresultater i Baker Street Journal; og generel stor specifik viden om oversættelser og udgivelsespraksis af Sherlock Holmes i Danmark!

EN STUDIE I RØDT. Sherlock Holmes Opdagelser. Forbryder-fortællinger, bd.1. Jydsk Forlags-Forretning 1893. Førsteudgave i bogform, oversat anonymt, men reelt af Peter Jerndorff-Jessen. Danmark var et af de første lande, hvor Dr. Watsons historier blev udgivet i oversættelse!

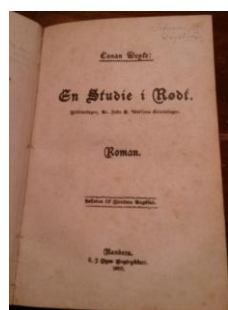
EN STUDIE I RØDT. Gyldendal ult. maj 1944. Oversat af senere medlem af Sherlock Holmes Klubben i Danmark, Iver Gudme. Forord af medlem af den datidige anden vigtige forening, Frihedsrådet, Prof. C.A. Bodelsen. Nok lod besættelsestidens varemangel papirkvaliteten noget tilbage (Klubmedlem Niels Birger Wamberg kaldte dem engang med vanligt vid "øjensmertende makulaturudgivelse"!), men som åndelig overlegen propaganda stiller Holmes altid op til tjeneste, ikke mindst i den gode allierede sags krigstjeneste!

EN STUDIE I RØDT. Nyttebøger 1945. Oversat og introduceret af den senere Præsident for Sherlock Holmes Klubben, Verner Seeman. Første danske illustrerede udgave af V. Setoft. Udstillet i 1951 som Londons genstand nr. 67! Engländerne kan det med god orden og køkultur.

ET STUDIE I RØDT. Rosenkilde & Bahnhof 2012. Oversat af Mette Wigh Tvermoes. Forord og noter af vicepræsident for Sherlock Holmes Klubben, Svend Ranild. Omsider kom den nye komplette og anmelderroste oversættelse - og endelig i den korrekte rækkefølge! Og ikke nok med, at Studien nu også er det mere mundrette intetkøn; Holmes & Watson er skam også blevet dus på nudansk! O tempora, o mores...

A STUDY IN SCARLET. BBC Books 2011. Senest fortolket og filmatiseret som A Study in Pink med Benedict Cumberbatch. I disse for vort land så omdiskuterede kanon-tider bliver Sherlock Holmes-kanonen, Conanen, stadig omformet, fortolket og fornyet.

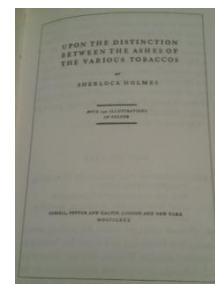

De gamle bøger og hæfter tages med for at vise de nye unge fans af BBC Sherlock, hvorfra deres nutidige og moderne superhelt hidrører. Alt sammen for at demonstrere, hvor langt den moderne medie- & kulturtradition har udviklet sig fra det gamle litterære ophav... Den største skat i denne samling er således 1 af de tidlige og sjældne første danske udgaver:

EN STUDIE I RØDT. Randers Avisføljeton 1908. Oversætter anonym. For i modsætning til den hidtidige populære opfattelse udkom alt ikke på bog. De tidlige, uautoriserede oversættelser af Sherlock Holmes kom ofte først som føljetoner i landets større aviser - og allerede fra 1891, da føljetonen over SIGN udkom på dansk som *Det Mystiske Tegn*.

Derefter samledes de og udgaves i indbunden bogform, som nu er yderst sjælden! Så sjældne, at denne udgave fra 1908 er den første opstøvet. F.eks. havde Bjarne tilsyneladende ingen med på sin udstilling i 2003.

19. Så tager man og udfylder de få Tomme Pladser indimellem Alle Bogudgivelserne og garnerer med 1 blanding: faksimiler af telegrammer, breve, artikler & fotos fra Holmes' egen tid, inkl. Lucy Ferriers ring og én af Jefferson Hopes piller. Endda sammen med nogle forsider på nogle af Holmes' egne monografier:

LA COUR, TAGE. Ex Bibliotheca Holmesiana. The First Editions of the Writings of Sherlock Holmes. Udgivet i samarbejde med The Danish Baker Street Irregulars 1951. Denne bibliografis titelblade af Holmes' egne monografier er tegnet af Viggo Naae og havde endvidere den ære at være prominent udstillet i på Festival of London samme år: Ikke kun var selve hovedbogværket deres genstand nr. 119; flere af de enkelte sider var ligeledes yderligere enkeltvis udstillet som enkeltnumrene 176, 178 & 180 ifølge kataloget. Enklere bliver det ganske enkelt ikke.

Så disse opremsede udstillingsnumre skal repræsentere de vigtigste hovedværker, der skal vises på Ordrup. Men hvad ellers? Så man tager atter gryden og sætter den i kog og lader den simre lidt med henblik på Sherlock Holmes i andre medier...

20. Så tager man 1 montrefuld Andet Emne: Bøger fra CONANEN

Den 2. montre skal vise de kendteste værker i Conanen i de kendteste udgaver: *Hunden og De Andre*. Og disse udvalgte udstillede udgaver skal anskueliggøre hele udgivelsespraksissen:

Rosenkilde & Bahnhofs nyeste danske oversættelse - i den rette rækkefølge - er den seneste version. Desværre er det forlag i mellemtiden draget over kanten af Reichenbach, men udgivelsen er heldigvis overtaget af Lindhardt & Ringhof. Men nu kun som Print on Demand! Forbandelsen med de Problemfyldte Danske Oversættelser af Sherlock Holmes slår til endnu engang! Denne udgave kan dog siges at være udviklet fra tidligere versioner:

BASKERVILLES HUND. Wangels Forlag u.d. Oversat anonymt (men i realiteten af Verner Seemann.) Før ovenstående udkom nemlig Wangels nyere, rodede serie, som var baseret på Martins Forlags ældre, rodede serie af forskellige gamle oversættelser - og ganske i den gale rækkefølge! Den er løst baseret på:

BASKERVILLES HUND. Zinglersens Forlag 1944. Oversat af Kris Winther. Efter årtiers stulstand på det danske bogmarked kom så den ydre fjende, der genoplivede behovet for Sherlock Holmes som ideologisk modstand mod besættelsesmagten. Dette begyndte med filmserien med

Basil Rathbone, der hurtigt blev bragt op i samtiden for at bekæmpe nazisterne, så selvfølgelig ses hans kontrafej fra filmversionen fra 1939, som selvfølgelig også skal vises på bibliotekets arrangementsrække af filmforevisninger.

Som kan ses på omstående fotos, prydes montre 2 således af et utroligt smart og veludvalgt skilt, der kan læses lige godt - uafhængigt af hvilken side af montren man står på!

Signeret originalillustration til kap. 10, Uddrag af Dr. Watsons Dagbog, i Lademanns udgave af BASKERVILLES HUND, i serien Gys fra Hele Verden fra 1976, af tegner og medlem af Sherlock Holmes Klubben, Alex Secher.

Så i modsætning til de 2 London-udstillinger råder Ordrup nok ikke over nogen originale Paget-tegninger, men derimod 1 fantastisk dansk pendant, visende

Watson på den atmosfæriske hede! Og så tager man og overvejer, om flere tegnede udgaver vil appellere til måske yngre besøgende:

BASKERVILLES HUND. Det Jydsk Forlag 1902. Oversat af Jerndorff-Jessen. Men før alle disse udkom førsteudgaven på bog i Danmark meget hurtigt efter den engelske. Omslag i

faksimile klart inspireret af Dorr Steeles vignet af William Gillettes drama fra 1899, der blev stumfilmet i 1916, men ikke før det blev opsat til stor applaus på Folketeatret i 1901. Senere i 1943 endda på Familie Journals modelteater, som kan ses andetsteds på udstillingen: ei blot til lyst! Men denne danske udgave ville selvfølgelig ikke have været mulig ouden:

DISNEY, WALT. Mickey som Sherlock M. Mouse i Baskervilles Hund. Anders And & Co. 1966.

MARVEL PREVIEW PRESENTS SHERLOCK HOLMES: THE HOUND OF HELL. 1976. Archie Goodwin, red. Tekst af Doug Moench. Ill. af Val Mayerik.

SHERLOCK HOLMES DØR - OG VENDER TILBAGE. Politikens Stjerne-Hæfte nr. 14, 1944. Omslag tegnet af multikunstneren Robert Storm Petersen, hvis - skal vi sige - idiosynkratiske stil ikke faldt i arvingen, Adrian Doyles, smag. At kalde Adrian for en ussel døgenigt, der aldrig selv har gjort en dags hårdt arbejde i sit liv eller produceret noget af værdi selv, er nok at tage munden for fuld. Han har da bestemt arbejdet hårdt for at tjene penge på at gøre livet surt for og hjertens gerne retsforfulgt sherlockianere verden over. Så netop at irritere Arving Adrian har igennem tiderne vist sig som én af de mere sejlivede traditioner, som nok især danske sherlockianere har taget til sig. Også hårdt arbejde, ville nogle nok påstå. Men nogen skal jo gøre det.

THE HOUND OF THE BASKERVILLES. Newnes 1902. Ill. af S. Paget. Original førsteudgave i engelsk bogform. Som er baseret på føljetonversionen:

THE STRAND MAGAZINE. Newnes. (Dette er dog bind 5, jan-jun 1893). Ill. af S. Paget. Ligesom de danske avisføljetoner blev de udgivne Strand-magasiner også samlet i én bog. Altså er denne baseret på:

THE STRAND MAGAZINE. AN ILLUSTRATED MONTHLY EDITED BY GEO: NEWNES. Føljeton fra april 1902. Kap. 14 af **THE HOUND OF THE BASKERVILLES.** Ill. af S. Paget. Et enkelt kapitel fra den originale førsteudgave i magasinform. Som jo så er baseret på:

THE HOUND OF THE BASKERVILLES. Kap. 11. The Man on the Tor. 1901. Faksimile af en enkelt håndskreven manuskriptside af en doktor. (Som sædvanligt er det svært at læse signaturen: står der Dr. JHW eller Dr. ACD?) Men som jo så logisk set igen må være baseret på:

BASKERVILLE HALL 1742. Det allerførste gamle, gulnede, håndskrevne dokument om legenden om Baskerville-slægtens forbandelse, signeret Hugo Baskerville! Dog muligvis også i faksimile.

21. Så tager man 1 mandfuld Sherlockiansk Ekspert på området med danske førsteudgivelser i avisføljetoner: og får 1 Palle til at tilsætte ingredienser netop til dette emne! Og hvis nogen stadig skulle være i tvivl om, hvordan man samler på føljetoner og bagefter udklipper og indbinder dem, henvises der høfligt til dette bestyrelsesmedlem og ekspert på danske avisudgaver, der nok vil være så venlig at demonstrere. Endvidere tilsætter han så forskellige vigtige hovedingredienser som viden om diverse films & stills, samt bidrag i diverse internationalt prestigefyldte magasiner såsom *Baker*

Street Journal og *Anders And*-blade. Denne forfatters grundforskningsbog fra 2014, *Sherlock Holmes i Danmark*, danner så megen baggrundviden for en stor del af udstillingens genstande, at man overvejer at udstille den!

Dertil kommer sidst, men ikke mindst, denne Palles kærkom-

ne kørelighed af diverse ubærligt tunge effekter, samt en ganske overraskende sidste-øjeblikks tilvejebringelse af 1 stk. hidtil ukendt modelteater (ikke dukketeater!) til opsætning af *Baskervilles Hund!* (vide *Sherlockiana* 2-3:2017)

Og så husker man på endnu ét af de sjældne danske hovedingredienser i sherlockianaen:

SPØGELSEHUNDEN. Et af Sherlock Holmes' Eventyr. Randers Amtsavis 1902. Oversætter anonym. Nu var Holmes så berømt, at oversættelserne udkom næsten samtidig med originalerne, endskønt nogle gange under mere utraditionelle titler. Her som den tidligste avisføljeton, der senere er samlet. Endnu en yderst sjælden udgave, som nok figurerer på Bjarnes bibliografiske checkliste, men som han aldrig udstillede!

22. Så tager man og garnerer det hele med 1 blanding: 2 spritglas indeholdende den rigtige Røde Igle samt det rigtige Brogede Bånd (eller var det Snogen, der bed Adrian Conan Doyle? - må den gøre det igen!). Dertil kommer diverse kemikolber og injektionssprøjte, statuetter, pubskilt, nøglering, ikke conanisk men ikonisk kalabaspipe, samt tobakskrukke, som med meget god vilje ikke kan siges at forestille Holmes' kontrafej!

23. Og man tager 1 pris Sherlockiansk Ekspert på området med Sherlock Holmes-piber: og får 1 **Torben** til at bidrage med ingredienser netop om dette emne: den forrygende præsident for Klubbens underafdeling, de persiske tøffelhelte fra *The Five Orange Pipes*, undværer galant sit syvdages Peterson-pibestativ med samfulde indhold af Sherlock Holmes-piber til udlån i hele udstillingsperioden.

Men hvad ellers? Så man tager endnu engang og sætter gryden over til at simre videre om Sherlock Holmes i andre medier - helt andre medier end bøger...

24. Så tager man 1 montrefuld Tredje Delemne: Resten FILM, FORSKNING & FORENINGER

Og man tænker på sjældne, men vigtige danske hovedingredienser i sherlockianaen:

Så tager man hele 2 samfulde Sherlockianske Ekspertes på området med danske Sherlock Holmes stumfilm: og får 1 blanding af lige dele **Christian & Palle** til at tilsætte viden netop om dette emne. Og man tager endnu engang mål - denne gang af vægpladsen og, hvad der er mulighed for at ophænge af plakater fra gamle danske folketeateropsætninger og diverse filmstills.

NIELSEN, BJARNE. *The Great Northern Adventures of Sherlock Holmes.* Pinkerton 1997. Ærespræsident (en af dem) for Sherlock Holmes Klubben redegør for verdens første serie af Holmes-film, skelsættende produceret på Nordisk Film mellem 1908 og 1911! Mærkeligt nok var disse ikke omtalt med et enkelt ord i London-udstillingen

2014. Dog heldigvis - og retfærdigvis - omtalt med adskillige enkelte ord i London 1951!

ADAMS, GUY. *SHERLOCK, The Casebook.* BBC Books 2012. Verdens seneste serie af Holmes-film med den fænomenale Benedict Cumberbatch i rollen som teenageidole, Sherlock, der møder den formidable - og ikke mindst danske - Lars Mikkelsen som den ubehagelige og grænseoverskridende Charles Augustus Magnussen.

Og så husker man på andre sjældne, men vigtige danske hovedingredienser i sherlockianaen. Nok havde London i 2014 mulighed for og råd til at udstille originale, håndskrevne noter af Arthur Conan Doyle - og nok har Ordrup ikke dét i 2017 - men til gengæld har danskerne noget derhenad:

DEAR SIR. Signeret originalt håndskrevet brev til den britiske gesandt i København, Sir William Conyngham Greene, om frokostafale ved Sir Arthurs Conan Doyles besøg i anledningen af hans broder, majorens, bryllup med danske frk. Clara Schwensen i **HolmesHolmens Kirke** i august 1911! Inklusionen af brevet, der i sin tid doneredes til Bjarnes Museum af den norske forlægger, Odd Magnar Syversen, havde nok ikke ærgret Adrian Conan Doyle. I modsætning til:

IBALD. Major Doyles Bryllup i Holmens Kirke. Hvem var den høje, tynde og blege Herre med de dybe Øjne? Kopi af Politiken d. 4. august 1911. Ibal. var journalisten, Viggo Cavlings signatur, der i sin skelsættende reportage fra vielsen klart identificerer én af gæsterne som Sherlock Holmes! Således spiller han med på *The Game* om, at Holmes eksisterer som historisk skikkelse i virkeligheden - og ikke kun som en forfatters fantasifoster (*Bad luck*, Adrian!). Og dét allerede i 1911, hvor den berømte Ronald Knox ellers først nedsætter reglerne for *The Game* med sin skelsættende forelæsning, *On the Literature of Sherlock Holmes*, i 1912 - først officielt udgivet i 1928. Ikke mange litterære figurer er forundt at leve i virkeligheden.

STARRETT, VINCENT. *The Private Life of Sherlock Holmes.* The Macmillan Co. 1933. Dette klassiske og nok

berømteste værk om Holmes førte til dannelsen af moderklubben, Baker Street Irregulars, bedre kendt som BSI, i New York i 1934. Det ældste scienselskab, el. søsterklub, uden for USA hedder *The Danish Baker Street Irregulars* - bedre kendt som *Sherlock Holmes Klubben* i Danmark!

BAKER STREET JOURNAL, red. af Edgar W. Smith, Julian Wolff, Philip Shreffler, og Steven Rothman. Verdens ældste tidsskrift om forskningen i Sherlock Holmes begyndte i 1948, nu også med danske bidrag.

Så ihukommer man flere sjældne, men vigtige danske hovedingredienser til sherlockianaen:

ELLING, CHRISTIAN. Baker Street 221B. Original kronik i Politiken april 1946. Første forslag til indretning af dagligstuen på Baker Street 221B, der direkte førte til dannelsen af Storm Ps Sherlock Holmes Selskab i København samme år! Således kom Danmark før USA og Julian Wolffs I Have My Eyes On A Suite in Baker Street. Tre måneder før! Men stadigvæk før. Så skelsættende er Prof. Ellings forskning, at man skulle tro, at udstillingen af dagligstuen her på biblioteket naturligvis er baseret på den.

HENRIKSEN, A.D. 221B Baker Street. Sherlock Holmes Privatliv. Privattræk 1949. Første danske bog om Sherlock Holmes, der ligesom forfatteren selv også var med på London-udstillingen i 1951 - bogen som nr. 118! Da forfatteren var udelukket fra det gode Storm P Sherlock Holmes Selskab i København, var han nødt til selv at stifte sin helt egen Sherlock Holmes Klub i Danmark i 1950. Så det gjorde han. Det er nu dem, der er med til at arrangere denne udstilling på biblioteket i 2017.

LAURITZEN, HENRY. Sherlock Holmes Klubben 1950-1975. Silkeborg Bogtrykkeri 1975. Om Klubbens 25 års jubilæum. Verdens ældste stadig aktive klub uden for USA blev grundlagt i 1950. Så i 2017 har vi været med i 67 år: i sandhed skelsættende! I øvrigt kan et udvalg af Henrys gamle blyklicheer til nogle af hans vignetter i diverse publikationer besigtiges på udstillingen.

SHERLOCKIANA. Meddelelser fra Sherlock Holmes Klubben i Danmark. Nr. 2 fra 1956. Nr. 4 fra 2016. Verdens næstældste stadig udgivne klubblad uden for USA - still going strong, nu redigeret af digteren Svend Ranild.

25. Og man tager til sidst 1 montrefuld Fjerde Delemne: Al Resten FANFIC i parodier & pasticher "Fanfic" er den nutidige betegnelse for, hvad der i gamle dage blot hed parodier og pasticher. En pastiche er blot en parodi, der ikke er sjov. Og også inden for denne genre ihukommer man flere sjældne, men vigtige danske hovedingredienser til sherlockianaen:

MUUSMANN, CARL. Sherlock Holmes paa Marienlyst. Opr. 1906. Her genudgivet i 2005 af forlaget Fahrenheit ved medlem af Sherlock Holmes Klubben, Paw Mathiasen. Ill.

af Mårdøn Smet. Parodier er den største form for smiger! Og ikke mange litterære figurer er forundt at blive smignet med så mange parodier og pasticher som Sherlock Holmes - allerede næsten lige efter hans førsteudgivelse 130 år siden. Men de var hovedsageligt på engelsk og i kort form. De længere pasticher kom først til lidt senere, og Danmark var således ét af de første steder til at udgive pasticher i skelsættende boglængde!

LEBLANC, MAURICE. Arsène Lupin versus Herlock Sholmes. Ogilvie Publ. 1910. Tidlig amerikansk oversættelse af O. Harper af én af de allerførste pasticher i boglængde, hvori mestertyven Lupin overlister en slet skjult Holmes, udkom i Frankrig i 1908 - altså efter Muusmann!

VERDENS BEDSTE KRIMINALHISTORIER. Politikens Stjerne-Hæfte nr. 32 blev også udstillet på Londons Festival of Britain (som nr. 88) i 1951. Indeholder Manden med Hareskaaret, om ham bedsteborgeren, der optræder i forklædning som vansiret tigger, delvist assisteret af en skurkagtig dansker! I øvrigt indtil videre den eneste landsmand med sikkerhed nævnt i Conanen. Der ledes stadig. Traditioner er traditioner, men åbenbart var denne Storm P-omslagstegning af Holmes med venner ikke idiosynkratisk nok til, at den irriterede Adrian denne gang...

CULLIN, MITCH. A Slight Trick of the Mind. Anchor Books, Random House 2005. Pastiche ganske officielt autoriseret af Doyle's arvinger, men flot filmatiseret som Mr. Holmes med Ian McKellen, som selvfølgelig (da den mærkeligt nok aldrig havde dansk biografpremiere!) også bliver vist her på bibliotekets række af filmforevisninger.

26. Så dernæst tager man 1 mandfuld Sherlockiansk Ekspert på feltet med Sherlock Holmes som tegneserie og børnebog: og får 1 Christian til at tilsætte til netop dette emne flere udenlandske tegneserier, films, flotte førsteudgaver af vigtige bøger, inkl. sherlockianske børnebøger, avisanmeldelser, samt 2 yderst sjældne Lego-figurer af Sherlock & John!

TITUS, EVE. Basil of Baker Street. Whittlesey House 1958. Ill. af Paul Galdone. Børnebog.

MILTON, FREDDY. Sheerluck Homes. Interpresse 1975. Ikke mange litterære figurer er forundt at udkomme som dansk tegneserie!

THE ADVENTURES OF SHERLOCK HOLMES. A Scandal in Bohemia. MX Publishing 2014. Ill. med Lego-figurer af P. James Macaluso, Jr. Ikke mange litterære figurer er forundt at udkomme som Lego!

JÜRGENSEN, DENNIS. Gargoylens gåde. Tellerup 1986. Ungdomsbog af medlem af Sherlock Holmes Klubben.

De nye dvd'er og statuetter tages med for at vise de gamle bibliofile sherlockianere, hvilke medier figuren har udviklet sig til i dag! For som enhver anden guddom har Sherlock Holmes taget form af så forskellige kulturelle artefakter og folkløriske udsmykninger som de udstillede halssmykker

til damerne, reversnåle til herrerne, guitarplektrere til teenagerne, action- og Lego-figurer til ungerne, og julepynt til hele familien. Endvidere ses han som PS4 PlayStation-computerspil og på frimærker fra Royal Mail - ikke mange guder er dét forundt endnu...

27. Så tager man og garnerer med 1 blanding af lige dele:

relevante anmeldelser, avisudklip og kroniker - såvel som diverse kort: post-, menu-, visit- og bykort - samt en ganske enestående originalkvittering fra Klubbens arkiver, lydende på 1 gang eftermiddagsthe for den besøgende, danskfødte Fru Anna Conan Doyle (f. Andersen - gift m. Adrian, ham med snogen!) på Restaurant Buriis d. 27. jan. 1955: beløbende sig på 1.25 kr.! (eller 1 kaffe til 1.40 kr.)

Og endelig tager man den ene bog, der er mest relevant for hele denne opskrift:

HUDSON, MRS. Sherlock Holmes Kogebog. Carit Andersens Forlag 1976. Originale engelske opskrifter - ikke ved Ena Kockne - men ved en anden af kokkene, Fanny Craddock. Originale danske ill. af Mads Stage. Ikke mange litterære figurer er forundt at udkomme som kogebog! Og ikke mange udstillinger om litterære figurer er forundt at følge opskrifter.

28. Så tager man endeligt 1 kvindfuld Sherlockiansk Ekspert på området med Sherlock Holmes-memorabilia:

og får 1 Lagergaard til at bidrage med ingredienser netop til dette emne: Hun tilsætter velvilligt flere vigtige stykker sherlockiana såsom en badeand i deerstalker til det sherlockianske karbad, og for at illustrere begge ender af smagsspektret, 1 sæt Holmes & Watson salt- & peberbøsser til det sherlockianske middagsbord: velbekomme!

Og således vises 130 års udvikling af en overordentligt sejlivet supermyte - fra mindre, indenlands litterært fænomen til verdensomspændende multimedie-darling - i blot 3 veritable skatkamre, der formelig bugner af flotte, interessante og relevante artefakter! Med særligt fokus på de tiltag, netop danske sherlockianere har bidraget med i bøger, aviser, forskning, pasticher, film & teater, alt sammen for at holde Mesterens navn eviggrønt - eller bringe ærgrelse til Arving Adrian. Uanset hvad, ser det ud til at have virket - indtil videre...

Så udover de ovennævnte ingredienser fra mere eller mindre navngivne køkkenskrivere mangler bare én ting: resten. Hovedparten af udstillingsvenlige genstande resterer stadig. Og ikke mindst svar på spørgsmålet: hvorfra skal man dog skaffe alle disse sherlockianske bøger og effekter?!

Hvis bare man dog kunne

komme i tanker om 1 Sherlock Holmes-samler, man kendte, der var stolt ejer af så mange vigtige, sjældne og relevante sherlockianske artefakter...?

Og så ser man sig omkring og bliver opmærksom på grunden til, at man i det hele taget er kommet i tanker om, at netop alle disse ovennævnte genstande skal udstilles til at begynde med...

29. Dertil tager man og føjer endnu 1 knivspids Heldigt Sammentræf:

Udover de enkelte ovennævnte kokkes tilsætningsstoffer hidrører al resten af ingredienserne således udelukkende fra 1 dansk, sherlockiansk samler, 1 af københavnermedlemmerne af bestyrelsen, men som i sagens natur og af egne ydmyge hensyn ønsker komplet anonymitet. Og dét, synes Christian, Palle & Svend, er helt i orden med dem...

Så tager man ham selv i nakken og tømmer hans eget bibliotek og egen Sherlock Holmes samling - det drejer sig jo trods alt kun om et par måneders tårevædet afsavn... Så var det trods alt alligevel ikke så hårdt detektivarbejde, det krævedes!

Så stor tak til alle bidragsydere af tilsatte ingredienser, uden hvilke udstillingen ville have været meget hurtigere overstået. Alle andre fejl og mangler kan udelukkende skyldes én anden person! (*I hear of Moriarty everywhere...*)

Så er alle 3 montere klar - i teorien i al fald. Og så lader man det hele stå og stuve og marinere som en anden engelsk julekage i adskillige ugers tid...

Så mangler bare noget, så de besøgende skal føle sig rigtigt hjemme og velkommen på biblioteket...

Så selve udstillingen skal byde de fremmødte gæster velkommen i Holmes & Watsons hyggelige dagligstue - med Holmes' egen, conaniske tøffel og Holmes' egen napoleonsbuste på Bjarnes egen kaminhylde. Jo, Klubbens afdøde Ærespræsident, Bjarne Nielsen, var til stede i ånden, idet det var hans gamle og ikke mindst tonstunge kamin fra det hedengangne Sherlock Holmes Museum, der dan-

nede naturligt centrum for hele udstillingen. Så stor tak til Bjarnes enke, Karin, for netop at udlåne det nedlagte Sherlock Holmes Museums gamle kamin, uden hvilken udstillingen ikke ville have haft så vigtigt og centralt et midtpunkt! Og kun takket være 1 Lauridsens herkulisk utrættelige kæmpekræfter og til lejligheden særligt lejede, store bil blev denne vægtige og vigtige, uundværlige museumsgenstand transporteret til Ordrup Bibliotek! Eneste minus, vintervejret taget i betragtning, var, at der desværre ikke var tændt op i pejsen.

Endvidere tager man 1 stk. af datidens klunkelænestole komplet med 1 stk. nutidens Union Jack-pude, 1 orientalsk tebord kendt fra utallige af Pagets tegninger, 1 petroleum-

lampe ukendt fra 1 enkelt af Dorr Steeles do., 1 pibestativ inkl. diverse conaniske (såvel som et par uconaniske!) piber, 1 lup, 1 årskrus fra 1 af de klubber dedikeret til at holde Mesterens navn eviggrønt, Holmes' violin, Watsons lægetaske, og selvfølgelig de 2 præskriptive stykker hovedbeklædning ikke at forglemme.

Så mindst 1 medlem af Sherlock Holmes Klubben må stå op til aftenkaffen hjemme i sin egen tomme dagligstue resten af februar...

Og man får **1 Mette** til at bistå med en sjældent udstillet og ofte oversat del af Holmes' udstyr, nemlig Mesterens boksehandsker, samt med statuetter af Sherlock og John fra BBC-serien.

Det eneste, man skulle lede længe efter, var en lille indskudt sætning: "V.R." Men det ville måske også være at trække for store vekslers på kommunens ellers velvillige biblioteksservice at tillade skudhuller til senere udbedring.

Man planlægger en yderligere tilføjelse til den fysiske, faste udstilling, som ikke mange andre udstillinger, om nogen, har haft: nemlig en arrangementsrække bestående af levende foredrag, paneldebatter, og filmforevisninger med indføringer af eksperter, &c. Man tager og simrer om kendte forfattere, skuespillere, sherlockianere, og kritikere, der kunne tænkes at have lyst til at være med til at gøre dette til den Største og Bedste Sherlock Holmes Udstilling i Nyere Tid! I al fald i Ordrup. Men se, dét er en hel anden historie...

Om Sherlock Holmes Udstillingen på Ordrup Bibliotek så vil resultere i etableringen af endnu en turismagnet, Another Sherlock Holmes Pub, på Ordrup Hovedgade, vil kun fremtiden vise. Man har i al fald lyst til 1 fadøl oven på sådan en udstilling...

30. Man tager og overvejer 1 sidste gang: er der for lidt? Er der for meget? Er der det rigtige?! ... Man tager og lukker øjnene og krydser fingrene...

Så tager man og slår døren op og byder velkommen indenfor til Sherlock Holmes Klubben i Danmarks *Sherlock Holmes Udstilling 2017* i samarbejde med Ordrup Bibliotek - og håber ...

Sådan kan man lave en Sherlock Holmes udstilling.

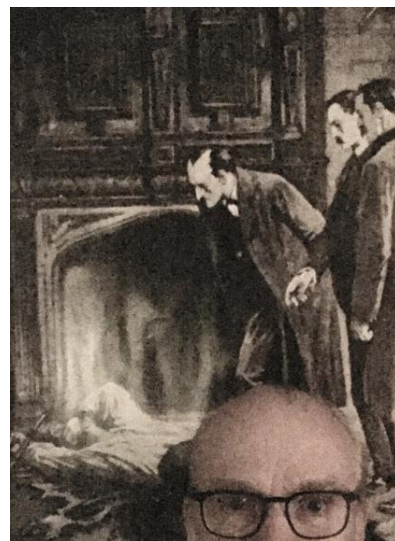
(Som kunne besøges fra 7. januar til 28. februar (Red.)) ●

Mig og "Abbey Grange"

Af Svend Ranild

Den første skulle blive den sidste. "Abbey Grange" - *Abbe* - er den alfabetisk allerførste titel af de 60 tekster som udgør Conanen.

Historien er kroløsg nr. 39 i den oprindelige rækkefølge, trykt i *Strand Magazine* i september 1904 som den 12. i den 3. række af Sherlock Holmesnoveller, som Conan Doyle hårdt presset lod flyde ud af sin pen, *The Return of SH*. Og ACD havde ikke tænkt sig at skrive flere. Men i december tryktes

alligevel en 13. og afsluttende *Return*-novelle, "The Second Stain," hvor Watson indledningsvis meddelte: "I had intended 'The Adventure of the Abbey Grange' to be the last of those exploits of my friend, Mr. Sherlock Holmes, which I should ever communicate to the public."

Den første Holmes-historie skulle altså have været den sidste. Men i Danmark blev denne næsten sidste historie besynderligt nok den første. I den omgang der i november 1904 begyndte i *Illustreret Familie-Journal*, som i fire numre divertertede læserne med Peter Jerndorff-Jessens 'autoriserede Oversættelse': "Mordet i Grange Abbey."

Bladet meddelte samtidig at det ville trykke alle de nye Holmes-historier i den kommende tid. Det skete bare ikke. Allers lovende initiativ fik en brat død, for *Abbe* blev den sidste novelle som forlaget udgav i den omgang. Palle Schantz Lauridsen mener at forlaget Aschehoug i Norge kan have bremset serien da *de* forinden havde erhvervet eneoversættelsesretten til den i begge lande (*Sherlock Holmes i Danmark*, 2014, s. 58f).

For nylig har Palle under sin utrættelige granskning af meget gamle aviser opdaget at før Aller affyrede sit vådeskud, havde *Folkets Avis* trykt 10 af historierne fra *The Return* i 1903-04. Også denne nu glemte publikation skilte sig ud ved at have sikret sig eneretten til at offentliggøre fortællingerne i Danmark. Og igen skilte "Abbey Grange" sig ud. Novellen blev ikke trykt i *Folkets Avis*.

Den første oversættelse af *Abbe* som levede videre efter Allers fuser, var Povl Engelstofts i samlingen *San Pedros Tiger og andre Sherlock Holmes Fortællinger*, udgivet i 1919 af det danske Aschehoug-forlag. Denne oversættelse kunne læses igen i *Politikens Stjerne-Hæfte* nr. 14 i 1944 (*Sherlock Holmes dør - og vender tilbage!* - med et herligt omslag af Storm P.)

I Forlaget Nyttebøgers udvalg af SH-historier, også fra 1944 (hvis høje kvalitet jeg vist aldrig bliver træt af at fremhæve), oversatte Verner Seemann indledningen til "Den Anden Plet" således: "Det havde været min Hensigt, at lade 'Mordet paa Abbey Grange' være den sidste Beretning, jeg

offentliggjorde om min Ven Sherlock Holmes' Bedrifter." Denne formulering kan næppe overraske nogen.

Der var dog det problem ved omtalen af *Abbe* at nyttebøgerne ikke indeholdt *Abbe*. Da Martins Forlag i 1954 overtog udgivelsen af nyttebogsudgaven, nævnte teksten i stedet "Ingeniørens tommelfinger". Fordi *Engr* tilfældigvis var placeret lige før *Abbe* i Martins kaotiske udgivelse. Forlaget supplerede Seemanns indsats med nye oversættelser af Kay Nielsen og førnævnte Engelstofts oversættelse af *The Valley of Fear* fra 1916 (Aschehoug) og havde i 1962 udgivet 9 bind som rummede 48 af Conanens tekster - deriblandt to

udgaver af "De Dansende Mænd"! Men ingen oversættelse af *Abbe*.

I de samme år helligede Carit Andersens Forlag to af deres herlige Omnibus-bøger til Sherlock Holmes og bragte 20 af

novellerne. 9 af dem kunne også læses i Martins bøger, så tilsammen bragte de to forlag 59 af Conanens tekster ud til det forventningsfulde publikum. Der manglede altså én tekst. Og hvad mon det var for en? Man må gætte én gang. Man kan ikke lade være med at have medlidenhed med den stakkels, glemte historie.

I 1976-77 gjorde Martins Forlag endelig noget rigtigt. De udgav den komplette Conan i 11 bind. Det var først 30 år senere jeg opdagede at der ikke var grund til den store jubel. Som jeg tidligere har gjort rede for (i *Sherlockiana* 2009, 2/3, "Kanonen på dansk", og 2017, 1, "Den Sorte Conan"), er udgivelsen et chokerende makværk, der burde have ramt makulatorene hurtigst muligt. I stedet er udgaven den eneste komplette Conan på dansk som danskerne har kunnet læse indtil dette årti blev beriget med den komplette, kronologiske udgave, alle tekster oversat af Mette Wigh Tvermoes. Også "Abbey Grange."

Ganske vist inkluderede den Sorte Conan "Abbey Grange." Men oversætteren af novellen var ikke identificeret. Ganske vist blev ingen af de implicerede oversættere nævnt, men da alle de øvrige tekster havde været udgivet tidligere, kunne den særligt interesserede læser spore ophavene baglæns i udgivelseshistorierne. Helt til det næstsidste var *Abbe* kørt ud på et sidespor, en aparte størrelse som ingen ville vedkende sig.

Men hvordan kommer nu overskriftens "mig" ind i billedet/teksten? Det skyldes det nære og kærlige forhold som mig har til netop denne uretfærdigt tilsidesatte historie.

Da jeg som dreng var faldet i gryden med Sherlock Holmes-historier og hurtigt blev opslugt af dem og opfyldt af iver efter at læse dem alle sammen, opsøgte

jeg flittigt kommunens biblioteker for at finde bøger med historier jeg ikke havde læst. Jeg fandt Nyttébøgerne med Setofts elegante illustrationer. Og Martins og Carit Andersens bøger. Og købte og ønskede mig billighedsudgaverne af dem når det var fødselsdag og jul. Og samtidig førte jeg et kronologisk kartotek. Jeg lavede 60 kartotekskort og udfyldte dem efterhånden som jeg fik læst historierne. Kort nr. 60 var meget længe blankt.

I 1965, -66 og -67 var min bedste julegave årets udgave af *Sherlock Holmes Årbog*, udgivet af Martins Forlag. De bøger var endnu en grund til at jeg i alt for mange år satte stor pris på dette forlag.

I 1967 var *Årbog III* var juleaftens vinder. Jubel og bjældeklang! Jeg slog op på første side: "Denne bog om Sherlock Holmes indledes med historien om *Abbey Grange* - den eneste af de 60, Sir Arthur Conan Doyle skrev om sin berømte detektiv, der ikke findes i de nyeste udgaver, som af to forlag tilbydes læserne på øjeblikkets bogmarked. Det kan ikke være på grund af andet end en tilfældighed, at den ikke er kommet med i udvalget - den er en af de bedste ..."

Og jeg læste "Mordet på Abbey Grange," som historien kaldtes. Det var førnævnte Engelstofts gamle oversættelse, som fik endnu en optræden på scenen. Historien var virkelig en af de bedste, opdagede jeg snart. Alene Holmes' startreplik - "vildtet er på benene" - løftede den op på et særligt

plan. (Senere opdagede jeg jo at det lød endnu bedre på engelsk: "The game is afoot").

På kort nr. 60 noterede jeg at jeg læste *Abbe* den 27. december 1967. Jeg havde under besværlige betingelser fået læst hele Conanen. For præcis 50 år siden i disse dage.

Da jeg mange år senere oplevede Jeremy Brett som Sherlock Holmes, blev jeg bestyrket i at mig og "Abbey Grange" havde et særligt forhold til hinanden, da jeg i filmatiseringen opdagede bogstaverne SR på et spejl i en togkupe. Nogle vil mene at SR er en forkortelse af Southern Railway, men i mine øjne betyder SR kun Svend Ranild. Ligesom SP kun betyder Sidney Paget.

Og nu ind på et kort, afsluttende sidespor. I 1969 købte jeg min første lp. Det var The Beatles' allersidste studie-lp, den sublime *Abbey Road*. Deres sidste var min første såvel som deres alfabetisk første. (Jeg rubricerer naturligvis *A Hard Day's Night* som *Hard Day's Night*, A). Nogle vil indvende at *Let It Be* er Beatles' sidst udgivne lp. Sandt nok, men den blev indspillet flere måneder før *Abbey Road*. Thereby hangs a tail.

Og nu tilbage til mig igen: Min yndlingsbog som ganske lille var Egon Mathiesens pragtfulde billedbog *Aben Osvald*, først udgivet i 1947. Åh, Abbey, åh, Abbey, gid jeg var lissom dig...

